

SEVGİYLE YÜKSELMEK

İbn Arabi ve Paul Tillich'in Sevgi Anlayışlarının
Karşılaştırılması

Dr. Mustafa TURAN

Eskiyei Yayınları: 178

SEVGİYLE YÜKSELMEK
İbn Arabi ve Paul Tillich'in Sevgi Anlayışlarının Karşılaştırılması

Dr. Mustafa TURAN

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Temmuz 2023

ISBN: 978-625-7673-90-7

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

SEVGİYLE YÜKSELMEK

İbn Arabi ve Paul Tillich'in Sevgi Anlayışlarının
Karşılaştırılması

Dr. Mustafa TURAN

Ankara 2023

Mustafa TURAN

Mustafa Turan, 2012 yılında Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İngilizce Öğretmenliği bölümünden mezun oldu. Sosyoloji, Açıcılık, İlahiyat ve Uluslararası İlişkiler Bölümlerinden de mezun olmuştur. 2014 yılında İnönü Üniversitesinde Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans programına başladı ve 2017 tarihinde mezun oldu. Aynı yıl On dokuz Mayıs Üniversitesi Felsefe ve Din Bilimleri ABD doktora programına başladı. Milli Eğitim Bakanlığında 10 yılı aşkın süredir İngilizce Öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Çok iyi derecede İngilizce, orta derece Almanca ve Fransızca ve başlangıç seviyesinde Arapça, Farsça, İspanyolca ve Rusça bilmektedir. (YDS: 98,45). Temel ilgi alanları: Tarih, Felsefe, Sinema, Dilbilim, Halkbilim...

İletişim Bilgileri

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1792-5494>

Yayınlar:

1. Mustafa Turan ve Hümeysra Duman, “Mary Daly’nin Ataerkil Hristiyan Tanrı Anlayışı Hakkındaki Eleştirileri”, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl 2018 Sayı 44.
2. Mustafa Turan, “Bütüncül Bir Filozof Olarak Paul Tillich’in DinFelsefesi ve Varoluşçu Tanrı Anlayışı veya Modern Dönemde ÖlenTanrı’yı Aramak”, *Doğu Batı Dergisi*, Yıl 2020 Sayı 93.

ÖN SÖZ VE TEŞEKKÜR

Tez yazım süreci bu süreçten geçen araştırmacılar ve aile üyeleri tarafından bilindiği üzere zor bir süreçtir. Bu süreç içerisinde bazen insani özelliklerimizden dolayı bazen teknik bazen de psikolojik sebeplerle bırakmak ihtiyacı hissederiz. Daha sonra bazı insanlar vermiş oldukları ilham ve azimle insanı teşvik eder. Bu süreçte bana desteklerini esirgemeyen annem, kardeşlerim, okul ve dönem arkadaşlarım olmak üzere hepsine teşekkür ediyorum. Başta danışmanım Prof. Dr. Metin Yasa olmak üzere jürimde bulunan Dr. Hasan Atsız ve Prof. Dr. Fethi Kerim Kazanç'a tecrübelerinden faydalanmama vesile oldukları için; Beyza Çavuş, Rukiye Bayındır ve Fatma Sezgin'e yardımlarından dolayı teşekkür ederim. Ayrıca tez öneri savunmamda bulunan Doç. Dr. Fatma Yüce ve Dr. Gülsüm Turhan hocalarım ayrıca teşekkürü bir borç bilirim. Bunun yanında dışarıdan ders aldığım, bununla da yetinmeyip kitaplar hediye eden Prof. Dr. Ahmet Akkaya'ya, Dr. Servet Doğan'a; Adana'dan desteklerini esirgemeyen Faris Hocaoğlu'na; o dönemde yurt dışında bulunması sebebiyle kaynaklara ulaşmamda yardımcı olan Hazal Çepik'e de ayrıca teşekkür ediyorum. Bu eser varoluş şartları altında işlerini bir karşılık beklemeden sevgiyle yapanlara ayrıca kavuşan ve kavuşamayan sevenlere gelsin.

Mustafa TURAN
Samsun – Adıyaman 2023

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ VE TEŞEKKÜR-----	5
SİMGELER VE KISALTMALAR -----	9
1. GİRİŞ -----	11
1.1. Araştırma ile İlgili Temel Anlatımlar -----	11
1.1.1. Araştırmaya Yönelik Metodik Bilgiler-----	11
1.1.1.1. Araştırmanın Problemi-----	11
1.1.1.2. Araştırmanın Amacı -----	12
1.1.1.3. Araştırmanın Önemi, Kapsamı ve Sınırlılıkları --	15
1.1.1.4. Araştırmanın Model ve Yöntemi -----	17
1.2. Genel Olarak Sevgi-----	18
1.2.1. Teorik Desenleme: Farklı Tanımlamalar -----	21
1.2.2. Pratik Açılımlar: Psikolojik, Toplumsal ve Ahlaki Yönler	31
2. İBN ARABİ'NİN SEVGİ ANLAYIŞI -----	45
2.1. Entelektüel Hayatı, Dil Anlayışı ve Kullandığı Kavram, Model, Yöntem ve Semboller-----	45
2.1.1. Entelektüel Hayatı-----	45
2.1.2. Kullandığı Kavramlar ve Dil Anlayışı -----	48
2.1.3. Kullandığı Model, Yöntem ve Semboller-----	60
2.2. Sevgi İçin Kullandığı Kavramlar ve Sevgi Türleri -----	66
2.3. Sevginin Bir İşlevi: Yaratma Öncesi ve Sonrası Sevgi -----	70
2.3.1. Yaratma Öncesi Sevginin İzlerini Döşemek -----	74
2.3.1.1. Cemal ve Celal -----	76
2.3.1.2. Ahadiyet ve Uluhiyet Görüşleri -----	78
2.3.1.3. Harf, Işık, Ses Sembolizminin İşlevselleştirilmesi ve Çift Kutuplu Kavramlar -----	80
2.3.1.4. Kenzi Mahfi'nin ve Ayan-ı Sabitelerin Görünür Kılınması: Varlık ve Yokluk Arasında Yaratma -----	86
2.3.2. Yaratma Sonrası Tanrı'nın Döşediği Sevgi Alametlerini Takip Etmek -----	88
2.3.2.1. Hitab-i Emre Muhattap Olan İnsanda İbadet Esnasında Görülen Tanrı -----	89

2.3.2.2. Yabancılaşma ve Onu Aşabilen Kurbiyyet ve
Birruyyet Arasındaki Bütüncül Kamil İnsan ----- 102

3. PAUL TILLICH'İN SEVGİ ANLAYIŞI----- 119

3.1. Entelektüel Hayatı, Dil Anlayışı ve Kullandığı Model, Yöntem
ve Semboller ----- 119

3.1.1. Entelektüel Hayatı ----- 119

3.1.2. Kullandığı Kavramlar ve Dil Anlayışı ----- 123

3.1.3. Kullandığı Model, Yöntem ve Semboller----- 132

3.2. Sevgi İçin Kullandığı Kavramlar ve Sevgi Türleri ----- 138

3.3. Sevgi'nin Bir İşlevi: Yaratma Öncesi ve Yaratma Sonrası Sevgi 142

3.3.1. Varoluş Öncesi----- 142

3.3.1.1. Sevgi, Güç ve Adalet'in Sıfır Noktası Olarak
Şartsız, Kendinde Varlık ve Karanlık ----- 142

3.3.2. Yokluk Tehdiidiyle Varoluşa Gelmek ----- 144

3.3.2.1. Tanrı'nın Derinliği ve Anlamı Olarak Sevgi, Güç
ve Adalet Üçlemesinin Varoluşta Birbirleriyle İlişkisi---- 147

3.3.2.2. Sevgi, Güç ve Adaletin; Kişisel, Toplumsal ve
Sakramental (İbadetle İlgili) Nihai ile İlişkisi ----- 153

3.3.2.3. Tanrısal Temeli Unutma Olarak Putperest İman ve
Bunu Olmak Cesaretiyle Aşmak ----- 160

4. İBN ARABİ İLE PAUL TILLICH'İN SEVGİ

ANLAYIŞLARININ KARŞILAŞTIRILMASI ----- 173

4.1. Entelektüel Hayat, Sevgi Konusunda Kullandıkları Model,
Sembol ve Yöntemlerin Karşılaştırılması ----- 173

4.2. Sevgi Türlerinin Karşılaştırılması ----- 182

4.3. Sevginin Yaratmada Temel Olmasının Karşılaştırılması --- 185

5. SONUÇ----- 209

KAYNAKÇA ----- 213

SİMGELER VE KISALTMALAR

C.	: Cilt
ed.	: Editör
eds.	: Editörler
EKEV	: Erzincan Kültür ve Eğitim Vakfı
MÜİFD	: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
s.	: Sayfa
ss.	: Sayfa Sayıları
S.	: Sayı
TDİA	: Türkiye Diyanet İslam Ansiklopedisi
V.	: Volume (Sayı)

